

КАТЕГОРІЇ ОСВІТНІХ ТРУДНОЩІВ ДІТЕЙ З ООП. СПЕЦИФІКА РОБОТИ ВЧИТЕЛЯ В КЛАСІ З ІНКЛЮЗИВНИМ НАВЧАННЯМ

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ОСВІТНІ ТРУДНОЩІ

Інтелектуальні порушення – це сукупність спадкових, вроджених або рано набутих стійких синдромів загального психічного відставання у розвитку, які проявляються в утрудненні соціальної адаптації головним чином через переважаючий інтелектуальний дефект.

Біологічне ушкодження головного мозку порушує спонтанний розвиток дитини, тобто динаміка її психічного розвитку через наслідування та самонаучування виявляється неефективною.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ОСВІТНІ ТРУДНОЩІ

Особливості функціонування психічної сфери: сприймання

➤ Сприймання простору, просторові відношення часто визначаються неправильно.

➤ Уявлення позбавлені узагальненості, повноти, відзначається їх фрагментарність навіть на побутовому рівні.

➤ Дитина помічає менше предметів навкруги, не завжди виокремлює головне.

➤ Дитині складно диференціювати відтінки кольорів.

➤ Спостерігається нездатність до цілісності сприймання, як а знижує результативність продуктивних видів діяльності, зокрема малювання та конструювання.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ОСВІТНІ ТРУДНОЩІ

Особливості функціонування психічної сфери: увага

- Недостатній рівень таких якостей уваги, як обсяг, концентрація та стійкість.
- Обсяг уваги – два об'єкти, у стані втоми – не більше одного, при роботі з великою кількістю об'єктів увага розсіюється.
- Переключення уваги залежить від зацікавленості роботою.
- Переключення уваги ускладнене.
- Переважає мимовільна увага.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ОСВІТНІ ТРУДНОЩІ

Особливості функціонування психічної сфери: пам'ять

➤ Розвинена переважно зорова та механічна пам'ять.

➤ Характеризується повільним темпом засвоєння нового, в маленьких обсягах, неміцністю збереження інформації, неточністю її відтворення.

➤ Осмисленість матеріалу часто втрачається.

➤ Значні труднощі під час збереження інформації, тому відтворює в основному окремі, найбільш яскраві фрагменти.

➤ Запам'ятовування залежить від ступеня абстрактності матеріалу, що пропонується для запам'ятовування. Чим абстрактніший матеріал, тим менше дитина його запам'ятає.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ОСВІТНІ ТРУДНОЩІ

Особливості функціонування психічної сфери: мислення

- Переважно розвинений наочно-дієвий вид мислення, меншою мірою – наочно-образний, словесно-логічний.
- Абстрактні поняття і явища не завжди доступні.
- Причинно-наслідкові залежності встановлює слабо або з допомогою вчителя.
- Висновки робить з допомогою вчителя.
- У більшості випадків особливістю мислення є пасивність.
- Відзначається некритичність мислення.

➤ Спостерігаються безсистемність і непослідовність аналізу при виконанні нових завдань; при порівнянні важко виключити несуттєві ознаки, операції узагальнення і класифікації в низці випадків теж спираються на несуттєві ознаки.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ОСВІТНІ ТРУДНОЩІ

Особливості комунікативно-мовленнєвої діяльності

- Мовлення експресивне з «ковтанням» окремих складів, звуковимова порушена.
- Темп мовлення нормальний або уповільнений.
- Страждає граматичний лад, найчастіше трапляються порушення узгодження, пропуски або неправильне вживання прийменників.
- Монологічне мовлення не зв'язне (відзначається переключенням з однієї теми на іншу), позбавлене логічності й завершеності.
- Словник бідний, пасивний словник значно ширший за активний.
- Відзначається неправильне розуміння і, отже, неточне використання слів.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ОСВІТНІ ТРУДНОЩІ

Особливості навчальної діяльності

- Нерівномірні прояви пізнавальної активності та продуктивності щодо опанування знань, умінь і навичок.
- Помилки в рахункових операціях.
- Імпульсивні реакції на фрагмент умови арифметичної задачі.
- Труднощі розуміння логіко-граматичної структури завдання, особливо з непрямым формулюванням.

➤ Дитина вимагає постійної допомоги різної міри складності в опануванні нових знань та уявлень.

➤ Набуті практичні навички та вміння не переносяться дитиною в нові ситуації.

➤ Ставлення до навчання байдуже, пасивне.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ОСВІТНІ ТРУДНОЩІ

Особливості емоційно-вольової сфери

- Основними емоціями, доступними для розуміння, є радість, гнів і страх.
- Емоції поверхневі, нестійкі, схильні до швидких, часто різких змін.
- Поведінка не завжди адекватна ситуації.
- Дитина не розуміє, як слід поводитися з дорослими, може бути нав'язливою.
- Спостерігається нездатність прийняти точку зору іншого, стати на його позицію.
- Знижена критичність власних дій та вчинків, егоцентричність.
- Характерна нездатність до вольового зусилля і систематичної діяльності.
- На уроках дитина непосидюча, не підкоряється вимогам дисципліни.
- Переважання ігрових інтересів.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ОСВІТНІ ТРУДНОЩІ

Організація навчання та виховання

- Поділ складного матеріалу на частини.
- Зменшення кількості додаткових подразників.
- Різноманітність способів викладання.

- Застосування творчих завдань.
- Повторюваність матеріалу у різних формах.
- Збільшення часу на сприймання та усвідомлення інструкції.
- Спочатку практично засвоювати дії, а потім їх теоретично обґрунтовувати.
- Використання наочності з небагатьма об'єктами, особливо другорядними.

СОЦІОАДАПТАЦІЙНІ ТРУДНОЩІ

Розлади аутичного спектра (РАС) — порушення психічного розвитку, що характеризується вираженим дефіцитом соціальної взаємодії, здатності до спілкування та пізнання довкілля, втратою інтересу до реальності.

СОЦІОАДАПТАЦІЙНІ ТРУДНОЩІ

Особливості сформованості психічних процесів

- Труднощі переробки сенсорної інформації: навколишній простір для дитини містить надмірні подразники, надсильні відчуття.
- Різні порушення мовлення: труднощі як розуміння мовлення, так і власного висловлювання, особливо вербального; наявність формального мовлення.
- Переважання стереотипного та конкретного мислення: нерозуміння підтекстів, прихованого змісту, абстрактних висловлювань, образів.
- Труднощі формування рухових навичок; можлива моторна незграбність.

СОЦІОАДАПТАЦІЙНІ ТРУДНОЩІ

Особливості сформованості навичок соціальної комунікації

- Порушення у вербальних і невербальних навичках соціальної комунікації.
- Відсутнє або обмежене ініціювання соціальної взаємодії та нетипове реагування на соціальні пропозиції чи ініціативи дорослих/однолітків.
- Порушення у вербальних і невербальних навичках соціальної комунікації.
- Відсутність погляду, відсутність спільної уваги, відсутнє або помітно незвичне реагування на соціальні пропозиції чи ініціативи однолітків/дорослих.

СОЦІОАДАПТАЦІЙНІ ТРУДНОЩІ

Особливості сформованості навичок соціальної взаємодії

- Труднощі в розумінні соціального контексту ситуації, правил поведінки.
- Труднощі в аналізі та прогнозуванні наслідків власних дій та дій інших відповідно до контексту ситуації.
- Труднощі під час соціальної взаємодії з дорослими (неналежне виконання інструкцій, порушення розуміння емоцій, почуттів та мотивів поведінки дорослих).
- Труднощі під час соціальної взаємодії з однолітками (не слідує за однолітками, не слідує за лідером у групі, може не розділяти інтересів однолітків, не завжди розуміє власні почуття та емоції однолітків).
- Можуть бути прояви небажаної поведінки щодо однолітків.

СОЦІОАДАПТАЦІЙНІ ТРУДНОЩІ

Прояви небажаної поведінки

- Наявність стереотипних інтересів та діяльності.
- Відсутність мотивації для здобуття академічних навичок у напрямках, які не цікавлять.

➤ Відсутність гнучкості в поведінці, крайні труднощі з адаптацією до змін.

➤ Наявні сенсорні порушення (дитина затуляє вуха, починає кричати, коли чує певний музичний інструмент або звук, ховається у шафу або під стіл, нюхає або облизує предмети, що цікавлять; рухає активно руками, ходить навшпиньках, крутиться навколо себе, постійно бігає та ін.), що заважають нормальному функціонуванню.

➤ Істерики, агресія, самоагресія, аутостимуляції, соціально неприйнятна поведінка).

СОЦІОАДАПТАЦІЙНІ ТРУДНОЩІ

Організація навчання та виховання

- Перш ніж приступати до навчання педагогу необхідно встановити контакт з дитиною.
- З кожного предмета даються ті знання, які дитина спроможна засвоїти.
- Навчаючи дитину, важливо постійно орієнтуватись на її актуальний стан.
- Постійна зміна видів діяльності і врахування бажання і готовності дитини взаємодіяти.
- Під час фронтальної роботи звертайтеся в класі до дитини на ім'я, якщо потрібно, торкніться її. Тільки тоді учень буде виконувати фронтальне завдання.
- Зосередження уваги на зусилля, а не на результат.
- Чіткі, конкретні інструкції щодо виконання завдань.
- Поєднання вербальної інструкції з наочною.
- Зменшення кількості додаткових подразників.

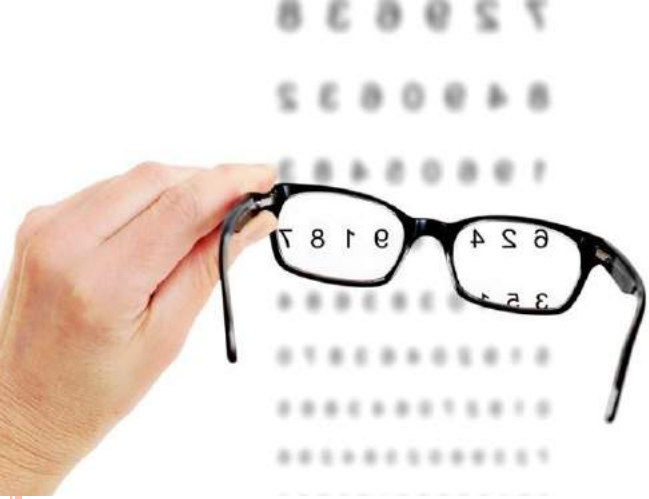

ФУНКЦІОНАЛЬНІ ЗОРОВІ ТРУДНОЩІ

Порушення зору — це зниження здатності бачити, погіршення чіткості зору з певної причини.

Найпоширеніші порушення зору у дітей — короткозорість, далекозорість, астигматизм, катаракта, глаукома, міопія, амбліопія, косоокість тощо.

ФУНКЦІОНАЛЬНІ ЗОРОВІ ТРУДНОЩІ

Особливості функціонування зорової функції

- Уповільнене засвоєння навчального візуального матеріалу.
- Зниження працездатності в роботі з візуальною інформацією.
- Труднощі під час читання та письма що перешкоджають повноцінному розумінню інформації на уроці.
- Труднощі при сприйманні інформації з дошки і на відстані, під час сприймання відео та презентацій.
- Деяку візуальну інформацію діти не сприймають взагалі.
- Труднощі в орієнтуванні в мікро та макро просторі.
- Труднощі у взаємодії з навчальним колективом.

ПРИКЛАДИ ЗОРОВОГО СПРИЙМАННЯ ПРИ РІЗНИХ ПОРУШЕННЯХ ЗОРУ

Нормальний зір

Міопія

ПРИКЛАДИ ЗОРОВОГО СПРИЙМАННЯ ПРИ РІЗНИХ ПОРУШЕННЯХ ЗОРУ

Нормальний зір

Асигматизм

ПРИКЛАДИ ЗОРОВОГО СПРИЙМАННЯ ПРИ РІЗНИХ ПОРУШЕННЯХ ЗОРУ

Нормальний зір

Складний асигматизм

ПРИКЛАДИ ЗОРОВОГО СПРИЙМАННЯ ПРИ РІЗНИХ ПОРУШЕННЯХ ЗОРУ

Нормальний зір

Дегенерація сітківки

ПРИКЛАДИ ЗОРОВОГО СПРИЙМАННЯ ПРИ РІЗНИХ ПОРУШЕННЯХ ЗОРУ

Нормальний зір

Пігментна дегенерація сітківки

ПРИКЛАДИ ЗОРОВОГО СПРИЙМАННЯ ПРИ РІЗНИХ ПОРУШЕННЯХ ЗОРУ

Нормальний зір

Часткова втрата поля зору

ПРИКЛАДИ ЗОРОВОГО СПРИЙМАННЯ ПРИ РІЗНИХ ПОРУШЕННЯХ ЗОРУ

Нормальний зір

Глаукома

ПРИКЛАДИ ЗОРОВОГО СПРИЙМАННЯ ПРИ РІЗНИХ ПОРУШЕННЯХ ЗОРУ

Нормальний зір

Катаракта

ПРИКЛАДИ ЗОРОВОГО СПРИЙМАННЯ ПРИ РІЗНИХ ПОРУШЕННЯХ ЗОРУ

Нормальний зір

Катаракта з порушенням центрального поля зору

ПРИКЛАДИ ЗОРОВОГО СПРИЙМАННЯ ПРИ РІЗНИХ ПОРУШЕННЯХ ЗОРУ

Нормальний зір

Діабетична ретинопатія

ПРИКЛАДИ ЗОРОВОГО СПРИЙМАННЯ ПРИ РІЗНИХ ПОРУШЕННЯХ ЗОРУ

Нормальний зір

Ретинопатія

Diabetic Retinopath

Порушення кольоросприймання

ФУНКЦІОНАЛЬНІ ЗОРОВІ ТРУДНОЩІ

Організація навчання та виховання

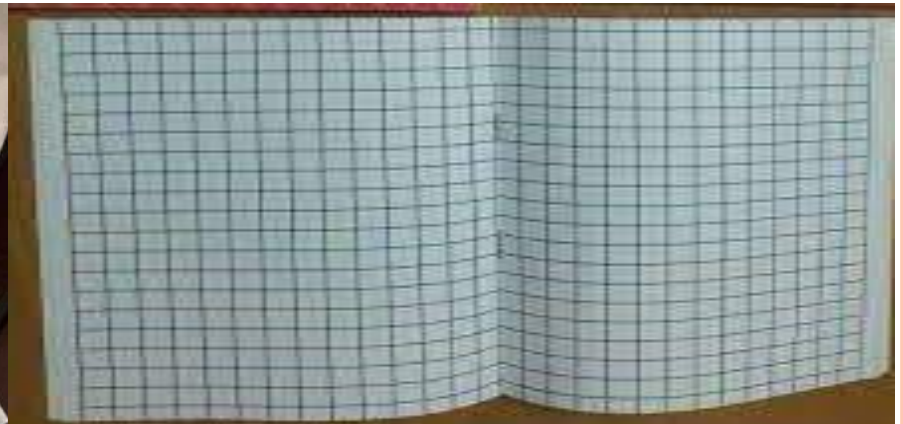
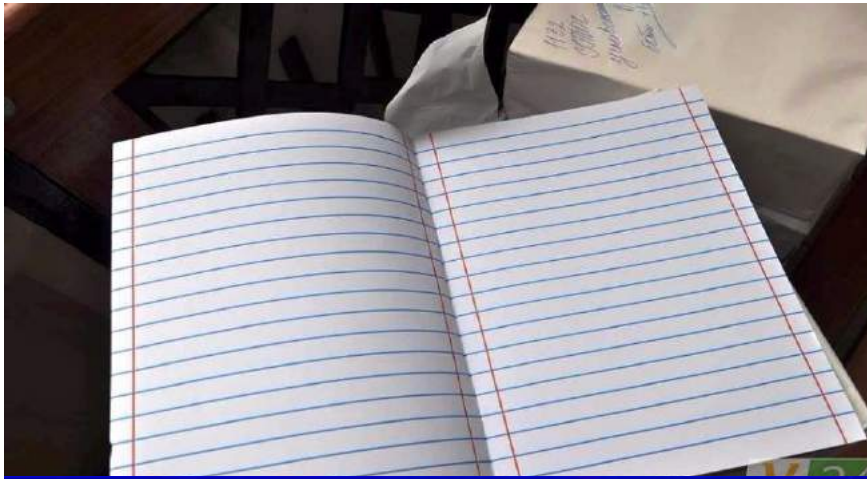

- Робоче місце має бути гарно освітленим.
- Зорову увагу слід чергувати з усною чи дотиковою.
- Давати можливість учням підійти до дошки чи унаочнення, щоб краще роздивитися написане.
- Для зняття зорової втоми після 10-15 хвилин зорового навантаження виконати спеціальні розслаблюючі вправи.
- У роботі з дітьми використовувати не лише зір, а й збережені аналізатори (тобто у процесі обстеження об'єктів, наочності залучати дотик, нюх, слух).
- Враховувати повільність дитини при виконанні письмових завдань, читанні.

ФУНКЦІОНАЛЬНІ ЗОРОВІ ТРУДНОЩІ

Спеціальні зошити, контрастна підкладка під зошит,
збільшувана техніка

ФУНКЦІОНАЛЬНІ ЗОРОВІ ТРУДНОЩІ

При правильній організації особистісно орієнтованого навчання навіть значні порушення зору не є перешкодою у досягненні високих результатів у когнітивному розвитку дитини й набутті нею навичок соціальної поведінки та активної життєвої позиції.

Дякуємо за увагу!

